

מכתבים

הולנדים, השתבש שמו הולנדי, במשך השנים, מסאן ניקולאס (בהולנדית) לטנטה קלאוס. ניקולאס עצמו היה, כנראה, ארכי-הגמון באסיה הקטנה של המאה השלישית והוא נחשב המלחם, הבתולות, הגנבים (בימי הביניים קראו לגנבים "פקיריו של ניקולאס הקדוש") וכמובן של הרוסים, שצארים רבים בהיסטוריה שלהם נטלו את שמו. **ליאון כהן, תל-אביב**

(המשך מעמוד 3)
ארדיטי; על אבי הבנות והבן היחיד משדרות, פרגי ברמי; על הכדורסלן יאיר בר-עטר ועל מנהלת המכירות דולי אלקובי. בגליון שלפניו (29.1.86) - על סגן ראש-הממשלה יצחק נבון; על הספרית יפית נינו שאימצה את הילד הבת-ימי; על איש-העסקים דני זיתוני. ובגליון שלפניו (22.1.86) על דודו, הנווט מעולי בולגריה, על הרמב"ם בכבודו ובעצמו...

מנוחת הלבבות

על שרה'לה שרון (העולם הזה 5.2.86)

הואיל ואני אחד הרבים החוטפים, כדברי דפנה ברק, במדור האחרון של מה הם אומרים, "צמרמורת רק מאיזכור שמה של שרה'לה שרון" והואיל ומפיק התוכנית שלה, מקול הלב, מלובן, מודיע כי "המצלמה מעוותת את דמותה של

נשיא לחורש אחר

על 39 נשיאי ארצות-הברית (העו"לם הזה 5.2.86)

הידיעה במדור תמרורים על יוס'הולדתו ה-75 של רונלד רגן, נשיאה ה-40 של ארצות-הברית ולמעשה האישה ה-39 המאייש משרה זאת, עוררה את סקרנותי, ומתוך האנציקלופדיה שלי יצירתיה את הסיכומים הבאים:

העולם הזה" שבועון החידושים הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך-מישנה: דוב איתן ♦ עורך תכנית: יוסי שנון ♦ עורך כתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפירי, ענת סרגוסטי ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ תל-אביב

עוד לא נאמרה המילה האחרונה על המתרחש כמועצת פועלי תל-אביב ובהפועל. העולם הזה תרם תרומה חשובה לחשיפת ה-אמת, לנעשה מאחורי הקלעים בבית-ברנר וכספינת-הרגל הטובעת שלו: הפועל.

כלב רב-תכליתי*

לפני שבועיים הזמנתי להשתתף כרבי-שיח על תפקיד העיתונות ברמקורטיה, שהתנהל בבניין הבנט. מלבד הברייכנסט נכחו עיתונאים, דוברים ממלכתיים ואנשי מדיה-תיקשורת. במהלך הרבי-שיח נאמר כי העיתונות היא "כלב השמירה של הרמקורטיה". על כך הגיב דובר ממשלתי, בנימה של שליילה, "יותר נכון לאמר שהעיתונאי הוא כלב-ציד". הוא טען שהעיתונאים משתדלים להשיג מידע בכל האמצעים וחודרים לתחומים לא-להם, והכל כדי לפרסם סנסציות. הוא גם רמז שלא פעם פועלים העיתונאים לטובת עצמם, לשם קידום הקריירה שלהם כדי להצליח בתחרות עם עמיתיהם.

כשם העיתונות הורדתי באשמה וטענתי כי העיתונות היא כלב רב-תכליתי — כלב-שמירה וכלב-ציד גם יחד. תפקיד העיתונאי הוא להביא את המידע לאזרחים, כמעט כל האמצעים כשרים לכך. מפני שבלי זרם חופשי ומתמיד של מידע, אין הרמקורטיה טיה יכולה לפעול. כלי זרם חופשי כזה, אין ה-אורח יכול לשמור על הממשלה, לבחור בכנסת ולפקח על בתיהמישפט — ואף אחד מן המוסדות האלה אינו יכול לתפקד באורח רמקורטי בלי פיקוח זה.

משום-כך, אין זה חשוב אם הוא ממריץ את העיתונאי להשיג איש-שיש. אם הוא בעל מצפון חברתי, מוטב. אך גם הוא פועל רק למען הקריירה שלו, כדי להצליח במיקצועו ולהתקדם במערכת — וי בכך. אם קצידימישטרה מפענה פשעים ומגלה פושעים — האם זה חשוב אם הוא פועל מטעמים אידיאליסטיים טהורים או לשם קידום עצמי? אם חברייכנסט ממלא את תפקידו כראוי, והרבר היחיד המעדיין אותו הוא הפירסום העצמי והכותרת שלמחרת בבוקר — האם זה רע? האם ח"כ טוב וחולה-פירסומי אינו עדיין על ח"כ בעל-מצפון, שאינו עושה דבר?"

מובן שהתנגדתי לכל חקיקה בענייני-עיתונות. הסיבה: המימסד הפוליטי והעיתונות נמצאים בשני הצדדים של מילתרס. תפקיד העיתונות הוא למתוח ביקורת מתמדת על המימסד הפוליטי, כדי למנוע שרירות ושחיתות. יש מתח מתמיד בין המימסד הפוליטי והעיתונות

אם המימסד הפוליטי — הממשלה והכנסת — יוכלו לחוקק חוקים הנוגעים לעיתונות, הם יחוקקו תמיד חוקים נגד חופש-העיתונות ונגד זכות-הציבור-לרעה. הרי זה כאילו ניתן לקבוצת כדורסל לחוקק חוקים נגד קבוצת-הכדורסל היריבה. אין בכך סכנה במדינה כמו ארצות-הברית, שבה מעניקה החוקה הגנה מוחלטת לחופש-העיתונות ולחופש-הביטוי. בישראל אין חוקה, ואין מחסום בפני ההפקרות הפרלמנטרית, מלבד העיתונות. משום-כך תהיה כל חקיקה מיועדת לסילוק המחסום הזה.

מ.א.א.א.

קווא י'י.

סדרת המאמרים, שפורסמה בעולם הזה (22.1.86 והלאה) על המתרחש בהפועל תל-אביב ובבית-ברנר, חשפה לראשונה בתיק שורת הישראלית ליכלוך רב שנצבר במשך שנים במסורת ההסדרות תל-אביב.

קדמה לסידרה על הפועל סדרת-חשיפה בת שני מאמרים של יאיר קוטלר על חבר הכנסת רב בן-מאיר, שהיה הבוס הכלי-כולל במועצת פועלי תל-אביב (העולם הזה 13.11.85 ו-20.11.85). כרי להבין את הרקע למפולת שאירעה בהפועל היה הכרח עיתונאי לתאר את עידן בן-מאיר, בתקופתו, שנמשכה שנים, פשה הריקבון והעמיקה השחיתות עד שפגעה גם בהפועל, ובעיקר בספורט הייצוגי — כדורסל וכדורסל.

בן-מאיר הוא בעיקרו עסקן לצורכי-ראווה שהכל כשר בעיניו כדי להשיג את מטרתו: חברות בכנסת, חתימה לחכרות בממשלה, צבירת כוח במסודות מפלגתו.

מועצת-הפועלים היתה כשכילו מיקפצה למימוש חלומותיו. הוא פיהר כספים על ימיו ועל שמהלך כרי שהעומד בראש מועצת-הפועלים יוכה בתהילה ובכבוד הראוי. גם מוסדות הפועל נתתו עליירו לאותו מאמץ, וגם הם — כמו גופים אחרים שסרו למרות ההסדרות תל-אביב — נטלו מן הקופה הציבורית ומקרנות עלומות, עד שהתרוקנו.

כתבי-הספורט, הממלאים עמדים בכל יום נמזגנים מהוררים כצבע, נגררו אחרי סדרת-המאמרים בעולם הזה והקרישו, אחרי כמה ימים של רדמה, יותר מקום למתרחש בהפועל תל-אביב, אך נהו — כדרכם בקודש — מביקורת כלפי עסקן זה או אחר, האשמים במתרחש, מחשש שמא ייכרת העץ שעליו הם תלויים ושמןו סיפוריהם. שחיתות בספורט אינה נחשפת במדוריה-ספורט, שרובם מוקדשים לרכילות על הנעשה בצמרת, תחזיות וסיפורי בדים. מובן מאליו ששום כתב-ספורט שהלך בעיקבות העולם הזה לא טרח להזכיר את השבועון המטויים.

יכול מאוד להיות שהספורט הישראלי לא היה כשוק פרסי, כפי שהוא היום, אילו היו עיתונאי-הספורט ממלאים את תפקידם העיתונאי, כנדרש מעיתונאים: חשיפה קבועה של המתרחש מאחורי הקלעים, תוך שמירה על אתיקה מיקצועית וטהר-מידות אישי. העובדות, שפורסמו בשלושה מאמרים של העולם הזה, שאולי היו ידועות גם לעיתונאים אחרים, טואטאו במשך שנים מתחת לשטיח. גם בנושא הספורט פועל בתיקשורת הישראלית קשר של שתיקה או השתקה.

תוצאה מיידית של הסידרה: גיזבר הפועל, יצחק ציגל, הודח מתפקידו אחרי שפורסם בעולם הזה, בכתבה השלישית, מיכתבו אל מנהל משרד מבקר-ההסתדרות אליעזר וולטמן, וכו'. נתונים לא-מדוייקים" על תקציב הפועל, זכו שהתירע והוזרז גיזבר מועצת הפועלים, עוזי כהן, את שלמה שטנגר, מבקר ההסדרות.

יעוד התפתחות: תרי קאופמן, המנקה את הוזהמה שהותיר אחריו רב בן-מאיר, הודיע כי הוא יניח את המפתחות על השלחו ויסתלק מתפקידו, אם יאלצו אותו לשלם מקופתו הריקה עוד 120 אלף דולר למחלקת הכדורסל, כדרישתה.

שרה'לה שרון (בחברת לאה רבין) לקול הלב" מכל הלב

שרה'לה, יש לי הצעה, מכל הלב: סלקו אותה מלפני המצלמה ונכוא כולנו אל המנוחה.

רון רוזנברג, תל-אביב

הצד השני של המטבע

על אמן רוסי (העולם הזה 22.1.86)

אני יודעת כי מאז ומתמיד שומר העולם הזה על איוון בכתבותיו, והוא מקפיד להביא תמיד גם את הצד השני של המטבע.

לפיכך מתבקש להביא כנגד הכתבה על הרוסי השמן והעירום, כתבה על אמריקאית רזה ולבושה. **חנה מלר, תל-אביב**

ב-1966 השנים בהן קיים מוסד הנשיאות (הנשיא הראשון, ג'ורג' וושינגטון, נכנס לתפקידו ב-30 באפריל 1789) כיהן כל נשיא, בממוצע, חמש שנים. החלק הגדול (18) הסתפק בתקופת-כהונה אחת, של ארבע שנים, והחלק הנכבד (14) זכה בשתי תקופות-כהונה (שמונה שנים).

יוצאים מן הכלל: פרנקלין דלנו רוזוולט, שכיהן שלוש תקופות כהונה — 12 שנים כסך הכל; הנשיא התשיעי — ויליאם הנרי האריסון, גיבור המלחמה בכריטיים (1812), שמת מוות טיביעי חודש ימים אחר השבעתו לנשיא והנשיא ה-20, ג'יימס אברם גארפילד, שנורה למוות בחורש שלביעי אחר השבעתו, עליירי מתבקש ממורמר שלא נתקבל לשרות המדינה, ואשר נפטר אחר גסיסה של שבועות מיספר.

שימעון רוזנפלד, ירושלים

קשר הבונה

על תיצורות הבנות בארץ (העולם הזה 29.1.86)

נוכח הגילוי על התיצורת הרבה של כננות בארץ, 15 קילו לאיש לשנה, אני מציע להרבות בפירסום עובדה זאת ברכים. זה בהחלט עלול לשפר את יחסיו עם מדינות אפריקה, במיוחד עם זימבאבווה, שהנשיא שלה הוא, אחר הכל, החבר כנען כננה. **יהודה גרושקה, רעננה**

ונכשו: ניקולאס הקדוש

עוד על קדושים נוצריים (העולם הזה 8.1.86 ואילך)

אחרי שכבר דתם בכרבה הקדושה ובי-סילוטר הקדוש, בא עלינו, בשבוע שעבר, בשעה טובה, סנטה קלאוס, נושא שקי-המתנות לחגי-המולד.

אין קודם כל צריך להעמיד דברים על דיוקם. אין סנטה קלאוס, אלא רק סנטה ניקולאס (ניקולאס הקדוש), וכאשר הוא עבר את האוקיינוס האטלנטי מהולנד לאמריקה, בעיקר בות המתיישבים הראשונים בחוף המזרחי, שהיו

העולם הזה

לפני 25 שנה

קוצו

של צבר

היה זה שימעון צבר, קאריקטוריסט, עיתונאי ואיש השמאל (וכיום תושב לונדון), שהכניס לעיתונות העברית של ראשית שנות ה-60 את טוסבראיהנדי, גורו הודי שלא היה ולא נברא, ולו הוא יחס אימרות-שפר, אותן מיקם בסוף כל מדור ממדוריו השבועיים בעולם הזה, שנקראו קוצו של צבר.

הסיומת הזאת כותרת ככך אמר טוסבראיהנדי וכך הוא אמר בכמה מגלינות העולם הזה. שהופיעו החודש לפני 25 שנה:

- בוכה מי שצוחק אחרון.
- פעם היו מסמיקים מבושה. היום מתביישים להסמיק.
- כליכך הרבה זמן הייתי עני. עד שהתרגלתי.